

ekonomický týždenník

3. týždeň 2009

- **Zaujalo nás: Ako sa vyvíja a bude vyvíjať slovenský realitný trh?**
- **Kríza vo svete: Globálna finančná kríza nepriaznivo zasahuje všetkých výrobcov automobilov vo svete**
- **Po štvrtkovom šesťtýždňovom dne na úrovni 1,3025 EUR/USD sa euru v piatok podarilo posilniť k 1,3260 EUR/USD**
- **ECB podľa očakávaní pristúpila k poklesu kľúčovej sadzby na úroveň dvoch percent**
- **Rast cien v decembri na medziročnej báze výraznejšie spomalil**
- **Výrazný pokles tržieb vykázali v novembri 2008 všetky naše priemyselné odvetvia**
- **Menej sa vyrába v celej Európskej únii**
- **Plán vyrovnaného rozpočtu sa posúva v prípade SR na rok 2012**
- **Duálny obeh eura a koruny sa v piatok skončil, v obehu však stále zostáva zhruba 30 mld. slovenských korún**
- **Kalendár udalostí 4. týždňa**
- **Predikcie podľa PABK**

Tento dokument slúži ako doplnkový informačný materiál pre klientov Poštovej banky, a.s. [ďalej ako „PABK“]. Informácie a názory v ňom uvedené boli získané zo zdrojov, ktoré boli považované za spoľahlivé, avšak PABK neposkytuje žiadnu záruku za ich úplnosť a správnosť. Taktiež tento dokument nie je ponukou alebo propagáciou nákupu alebo predaja ktoréhokoľvek finančného produktu. Tento dokument môže byť reprodukováný alebo publikovaný len s menom PABK.

Poštová banka, a.s., Divízia treasury, Prievozská 2/B, 821 09 Bratislava, analyzy@pabk.sk

Zaujalo nás: Ako sa vyvíja a bude vyvíjať slovenský realitný trh?

Dopadom finančnej krízy na slovenský realitný trh sme sa už na stránkach nášho Ekonomického týždenníka venovali. Keďže ide o tému stále aktuálnu, pozreli sme sa na vývoj cien slovenských nehnuteľností aj v tomto týždňovej téme. Zamerali sme sa pritom predovšetkým na to, čo nás všetkých najviac zaujíma a to je vývoj cien nehnuteľností v našej krajine v nasledujúcich mesiacoch.

Realitný trh na Slovensku:

Súčasnú spomalenie realitného trhu a problémy s tým súvisiace sú spojené s dopadmi globálnej finančnej krízy na trhy s nehnuteľnosťami v takmer všetkých krajinách sveta. Najväčší boom spojený s najrýchlejším rastom cien nehnuteľností zažil slovenský realitný trh na prelome rokov 2007 a 2008. Svetová kríza však priniesla vytriezvenie pre developerov, realitné kancelárie aj majiteľov nehnuteľností, ktorí sa dovtedy tešili z vysokých cien domov a bytov a z vysokého dopytu po bývaní. Súčasná kríza však začala vyvíjať tlak na developerov aj realitné kancelárie smerom k vyššej efektívnosti a znižovaniu nákladov, keďže ich stavia do situácie, kedy sa už nemôžu spoliehať na to, že „všetko čo sa postaví sa aj predá“. Môžeme teda predpokladať, že táto sťažená situácia na trhu s nehnuteľnosťami, oslabený dopyt, klesajúce ceny nehnuteľností spolu so sprísnenými podmienkami bánk pre financovanie developerských projektov povedú k určitému preriedeniu developerov aj realitných kancelárií na našom realitnom trhu. Zvýhodnení v tejto situácii budú predovšetkým developeri s viacročným skúsenosťami, silnou úrovňou vlastného kapitálu a viacerými úspešne zrealizovanými projektmi.

Ako sa vyvíjajú a budú vyvíjať ceny nehnuteľností:

Dôvodom zlacňovania bytov je znížený dopyt zo strany ľudí, ktorí pod vplyvom neistoty spôsobenej finančnou krízou odďaľujú kúpu nehnuteľností, prípadne vyčkávať na ešte nižšie ceny bytov. Ďalším faktorom vyplývajúcim na pokles cien nehnuteľností sú aj sprísnené podmienky pri poskytovaní úverov zo strany bánk, ktoré sa v časoch krízy stávajú opatrnejšie, vo väčšej miere prehodnocujú rizikovosť klienta a zvyšujú rizikové prirážky. Prístup obyvateľov k finančným prostriedkom z bánk je teda sťažený, čo obmedzuje schopnosť ľudí kupovať nové nehnuteľnosti a znižuje tak celkový dopyt.

Môžeme teda povedať, že slovenský trh s realitami sa v minulom roku rozkýval a zmenil svoj dovtedy rastúci trend. Tento rok ukáže, ako sa budú ceny bytov a domov ďalej vyvíjať. Je viac než pravdepodobné, že najrýchlejšie pôjdu dole ceny starších bytov, keďže tie dosiahli za posledné obdobie vcelku vysoké úrovne a finančná kríza so sebou prináša korekciu smerom nadol. Obyvatelia totiž prehodnocujú svoje nákupné plány v súvislosti s neistotou ohľadom ich finančnej situácie v budúcnosti. K tomu sa pridávajú ešte psychologické faktory v podobe presvedčenia ľudí, že ceny sú príliš vysoké a „musia ísť dole“. Ľudia váhajú a pokiaľ možno odďaľujú kúpu bytu pre svoje reálne potreby a nákupy nehnuteľností za účelom „výhodnej investície“ sa znížili takmer na nulu. Všetky tieto faktory vedú k poklesu dopytu a následne k znižovaniu cien starších bytov. Podľa Národnej asociácie realitných kancelárií Slovenska [NARKS] najrýchlejšie padajú ceny nezrekonštruovaných starších panelákových bytov, ktoré by na základe odhadov asociácie mohli zlacnieť v priebehu jedného až dvoch rokov zhruba o tretinu.

Smerom nadol však začali mieriť nielen ceny starých, ale aj nových bytov. Aj v prípade novostavieb totiž dopyt ochladol. Výraznejšie zľavy z cien sa však zatiaľ začali poskytovať len v prípade luxusných bytov. Developeri stavajúci byty určené pre strednú vrstvu obyvateľstva so znižovaním cien zatiaľ vyčkávať. Zákazníkov lákajú na iné výhody, ako je napríklad poskytnutie parkovacieho miesta zadarmo pri kúpe bytu, kuchynská linka v cene bytu alebo vyšší štandard bytu za cenu základného štandardu. Ako sa budú vyvíjať ďalej ceny novostavieb ukážu až nasledujúce mesiace. Na jednej strane totiž na Slovensku stále pretrvávajú potreba nového bývania, keďže ponuka bytov je stále nedostatočná vzhľadom k počtu obyvateľov. Na druhej strane však ľudia v súčasných časoch krízy vyčkávať s kúpou bytu tak dlho, ako sa len dá, keďže očakávajú pokles cien a súčasné ceny bytov sa im zdajú byť neprimerané. Súčasne obyvatelia nie sú ochotní, ale ani schopní sa zadlžovať do takej miery, ako tomu bolo predtým. Obozretnejší postoj bánk vedie k tomu, že mnohí záujemcovia úver na kúpu nehnuteľnosti v konečnom dôsledku nedostanú, resp. dostanú za cenu vyššiu než akú sú ochotní akceptovať. Kombinácia všetkých týchto faktorov teda tlačí smerom k výraznejšiemu znižovaniu cien aj v prípade nových bytov.

Ceny bývania v našej krajine výraznejšie klesali predovšetkým v posledných mesiacoch minulého roka. Potvrdzujú to údaje NARKS podľa Cenových máp nehnuteľností¹. Z týchto informácií vidíme, že dokonca realizačné ceny, za ktoré sa nehnuteľnosti skutočne predávali, klesali rýchlejšie než ceny ponukové. Príkladom je nasledujúca tabuľka, ktorá zobrazuje vývoj priemernej ceny 2 – izbových bytov v okrese Bratislava II.

Vývoj cien 2 – izbového bytu v Bratislava II [Sk / m ²]				
obdobie	ponukové ceny	medzimesačná zmena	realizačné ceny	medzimesačná zmena
10/2007	56 000	–	53 100	–
11/2007	57 000	1,8%	53 600	0,9%
12/2007	58 100	1,9%	54 500	1,7%
1/2008	60 400	4,0%	54 850	0,6%
2/2008	62 500	3,5%	57 250	4,4%
3/2008	64 600	3,4%	57 700	0,8%
4/2008	65 600	1,5%	61 100	5,9%
5/2008	65 900	0,5%	61 700	1,0%
6/2008	65 400	-0,8%	61 750	0,1%
7/2008	65 300	-0,2%	61 300	-0,7%
8/2008	65 000	-0,5%	60 600	-1,1%
9/2008	63 000	-3,1%	61 100	0,8%
10/2008	61 850	-1,8%	60 600	-0,8%
11/2008	60 300	-2,5%	59 000	-2,6%
12/2008	58 845	-2,4%	56 700	-3,9%

Vidíme, že priemerná realizačná cena spomínaných nehnuteľností v decembri 2008 klesla na 56 700 Sk / m², čo predstavovalo medzimesačný pokles o takmer štyri percentá. Medziročne, teda v porovnaní s decembrom 2007, však boli realizačné ceny naopak o 4,0 % vyššie. Ceny bytov teda napriek kríze stále neklesli na úroveň z prelomu rokov 2007 a 2008, kedy rástli najrýchlejším tempom. Najvyššie ceny dosiahli byty v Bratislave II. v máji a júni minulého roka, v porovnaní s týmto vrcholom zlacneli v decembri reálne o viac než 8,0 %, ponukové ceny sa znížili o viac než 10,0 %.

Bez ohľadu na to, či ide o starší byt alebo novostavbu, je v súčasnosti veľmi ťažké povedať, na aké úrovne ceny nehnuteľností klesnú, teda kde sa nachádza „dno“, pri ktorom trh nadobudne presvedčenie, že ceny klesli už dosť a treba začať kupovať. To bude potom znamenať oživenie dopytu po nehnuteľnostiach, kedy sa pokles ich cien zastaví a vývoj nadobudne opäť rastúci trend. V súčasnosti na trhu s nehnuteľnosťami vládnu ľudia, ktorí chcú byty kupovať. Tí totiž diktujú ceny a tie môžu začať opäť rásť až potom, keď sa oživí záujem o kúpu nehnuteľností. A záujem obyvateľstva kúpiť byt alebo dom zase závisí od toho, ako hlboko sa súčasná kríza dotkne finančnej situácie ľudí, schopnosti udržať si prácu resp. získať nové zamestnanie a v neposlednom rade samozrejme od dostupnosti bankových hypoték. Podľa NARKS by sa slovenský realitný trh mohol začať stabilizovať koncom prvého polroka 2009, pričom aj potom môžu ceny niektorých nehnuteľností, predovšetkým starších bytov, naďalej klesať. Iné odhady a očakávania hovoria aj o tom, že ceny realít v našej krajine by mohli začať znovu rásť až na jeseň 2009 prípadne začiatkom roka 2010.

¹ Zdroj: eTrend, 12. január 2009, na základe údajov NARKS, Cenové mapy nehnuteľností

Kríza vo svete: Globálna finančná kríza nepriaznivo zasahuje všetkých výrobcov automobilov vo svete

SLOVENSKO: Na základe výsledkov Monitorovacieho výboru informovalo minulý týždeň Ministerstvo hospodárstva SR o tom, že v dôsledku svetovej finančnej krízy je na Slovensku ohrozených viac než 14 800 pracovných miest. 18. decembra 2008 pritom Monitorovací výbor podal informáciu o 9 300 ohrozených miestach, odvtedy teda toto číslo narástlo o 5 500 pracovných miest.

NEMECKO: Nemecké automobilky začínajú so skracovaním pracovných týždňov, pričom tak reagujú na dramatický pokles v predaji automobilov vo svete v dôsledku finančnej krízy. Takéto opatrenia zaviedla spoločnosť Daimler, ktorej zamestnanci prechádzajú na trojdňový a štvordňový pracovný týždeň s trvaním do konca marca. O podobných opatreniach uvažuje aj Volkswagen a Opel.

Nemecký minister financií P. Steinbrück minulý týždeň v utorok vyslovil predpoklad, že Nemecko v budúcom roku 2010 možno prekročí pravidlo Európskej únie týkajúce sa maximálnej výšky deficitu verejných financií na úrovni 3,0 % z HDP. Prekročenie trojpercentnej hranice bude dôsledkom druhého stimulačného balíčka nemeckej vlády na podporu ekonomiky. V tomto roku 2009 bude hranica deficitu verejných financií pravdepodobne dodržaná. Na novom stimulačnom balíčku vo výške 50,0 mld. EUR sa nemecká vláda dohodla minulý pondelok. Súčasťou balíčka majú byť investície do infraštruktúry, mierne zníženie daní a garancie pre podniky, ktoré sa pod vplyvom krízy dostali do problémov.

FRANCÚZSKO: Francúzsky prezident N. Sarkozy minulý štvrtok uviedol, že krajina poskytne oslabenému automobilovému priemyslu veľký objem finančnej pomoci. Podľa prezidenta je francúzska vláda pripravená poskytnúť výrobcov automobilov potrebnú pomoc v podobe pôžičiek alebo záruk, aby im pomohla prekonať problémy s financovaním. Najväčšia francúzska automobilka PSA Peugeot Citroen zaznamenala v minulom roku pokles predaja svojich automobilov o – 8,7 %, pričom pod zhoršenie predaja sa samozrejme podpísala svetová kríza. Minulý týždeň rovnako oznámila zníženie predaja svojich vozidiel aj druhá najväčšia francúzska automobilka Renault a to o – 4,2 %.

JUŽNÁ KÓREA: Problémy vyvolané znížením globálneho dopytu po autách sa týkajú všetkých výrobcov automobilov vo svete. Juhokórejská automobilka Kia Motors Co. ohlásila svoj plán znížiť objem produkcie v prvom štvrtroku tohto roka medziročne o – 24,0 %. Materská firma automobilky Kia, spoločnosť Hyundai Motor Co. rovnako uviedla, že plánuje v 1. kvartáli 2009 obmedziť výroby vo svojich domácich závodoch o – 25,0 až – 30,0 %. V našej krajine pôsobí juhokórejská Kia prostredníctvom spoločnosti Kia Motors Slovakia, ktorá už predminulý týždeň znížila svoj tohtoročný plánovaný objem výroby na 170 tis. automobilov, pričom ešte minulý rok plánovala vyrobiť zhruba 200 tis. áut.

JAPONSKO: Japonská elektrotechnická spoločnosť Sony pravdepodobne zaznamená vo svojom súčasnom finančnom roku končiacom v marci prevádzkovú stratu vo výške – 1,1 mld. USD. Bola by to jej prvá podobná strata za posledných 14 rokov. Dôvodom možnej straty japonskej spoločnosti je silnejší japonský jen a pokles dopytu a predaja výrobkov. Hovorkyňa spoločnosti sa však k týmto správam odmietla vyjadriť. Spoločnosť Sony pôsobí na Slovensku prostredníctvom závodu v Nitre a taktiež v decembri 2008 informovala, že odkladá svoje tohtoročné plány rozširovania výroby kvôli zmenám v spotrebiteľskom dopyte.

USA: Na žiadosť novo nastupujúceho amerického prezidenta Baracka Obamu požiadal súčasný prezident George Bush americký Kongres o uvoľnenie druhej polovice záchranného balíčka vo výške 350 mld. USD. B. Obama tak urobil preto, aby finančné prostriedky zo záchranného balíka boli k dispozícii okamžite po jeho nástupe do prezidentského úradu 20. januára 2009. Záchranný balíček bol schválený v októbri minulého roka v hodnote 700 mld. USD na pomoc krachujúcemu finančnému systému krajiny.

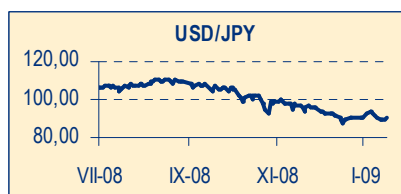
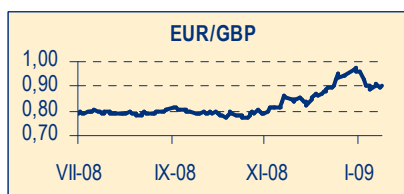
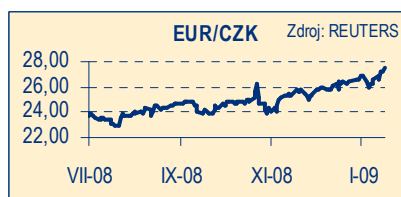
Deficit zahraničného obchodu USA sa v novembri 2008 znížil o rekordných – 29,0 %, čo predstavuje najvýraznejšie zníženie deficitu za posledných 12 rokov. Schodok dosiahol hodnotu – 40,4 mld. USD a jeho obrovské zníženie bolo spôsobené výrazným poklesom spotrebiteľského dopytu a klesajúcimi cenami ropy. Americký dovoz pritom za november klesol o – 12,0 % a vývoz o – 5,8 %.

BIELORUSKO: MMF minulý týždeň v pondelok schválil finančnú pomoc pre Bielorusko v objeme 2,46 mld. USD, ktorej cieľom je stabilizovať bieloruskú ekonomiku, ktorú silno zasiahla svetová kríza.

ÍRSKO: Írska vláda minulý týždeň vo štvrtok pristúpila k znárodneniu banky Anglo Irish Bank, čím sa ju snaží zachrániť pred bankrotom a následným vplyvom tejto udalosti na celý bankový sektor v krajine.

Po štvrtkovom šesťtýždňovom dne na úrovni 1,3025 EUR/USD sa euro v piatok podarilo posilniť k 1,3260 EUR/USD

Euro začiatkom minulého týždňa začalo etapu svojho oslabovania voči jenu i doláru, čo naznačuje že investori sa stále vyhýbajú rizikovejším aktívam. Pokles eura bol ovplyvnený aj očakávaniami o znižovaní sadziieb zo strany Európskej centrálnej banky [ECB]. Záujem o dolár ovplyvnila taktiež informácia o obchodnom deficite USA, ktorý sa v novembri

vzhľadom na pokles ceny ropy znížil o – 28,7 % na 12 – ročné minimum. Euro negatívne v strede týždňa zasiahli obavy o hospodárstvo a verejné financie eurozóny. Obavy boli vyvolané najmä situáciou v Írsku a v Nemecku. Počas menej výrazného obchodovania vo štvrtok sa euro pokúsilo posilniť voči doláru, no neúspešne. V tento deň sa investori sústredili na rozhodnutie ECB o znížení sadziieb. Piatok bol pre euro priaznivejší. Náladu investorov ovplyvnili posilňujúce sa európske akcie a výnosy z desaťročných vládnych dlhopisov, ktoré sa odrazili od

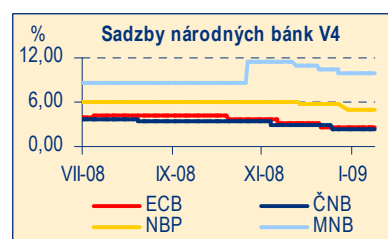
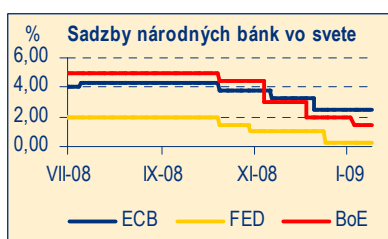
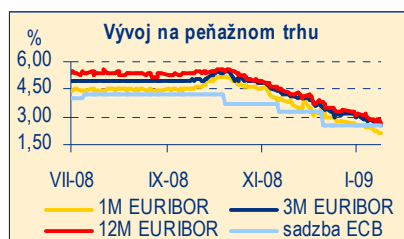
historických mínim. Optimizmus investorov bol ovplyvnený aj správou o ďalšej vládnej pomoci v objeme 20 mld. USD pre Bank of America a taktiež informáciami o opatreniach na zlepšenie poskytovania úverov vo Veľkej Británii. Po štvrtkovom šesťtýždňovom dne na úrovni 1,3025 EUR/USD tak euro v piatok posilnilo k 1,3260 EUR/USD.

Po pondelkovom a aj utorkovom oslabení sa regionálnym menám nakoniec podarilo v priebehu utorka časť strát vykryť. V stredu však okolité meny čakalo opäť oslabovanie, českej korune sa podarilo stratiť až 50 halierov. Vo štvrtok bol z okolitých mien najstabilnejší forint, česká koruna pokračovala vo svojich stratách a oslabenie vykázal aj poľský zlotý. Regionálne meny otvárali piatkové obchodovanie relatívne optimisticky. Po dopoludňajších ziskoch však popoludní prišli na rad korekcie a ďalšie oslabenie českej koruny, forintu aj zlotého.

ECB podľa očakávaní pristúpila k poklesu kľúčovej sadzby na úroveň dvoch percent

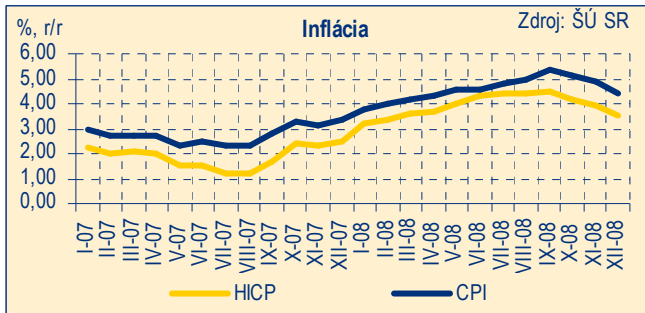
ECB pristúpila vo štvrtok k zníženiu svojej kľúčovej sadzby o – 0,50 % na 2,00 %. ECB týmto krokom reagovala na pokles inflácie a šíriacu sa recesiu. Ide tak už o štvrté zníženie sadzby v priebehu troch mesiacov. Hlavná úroková sadzba na úrovni 2,00 % je tak na najnižšej úrovni vo svojej histórii. Tento rekord však podľa nás nie je posledným, nakoľko v prvom polroku očakávame ešte ďalšie znižovanie základnej sadzby a to o – 0,50 % na 1,50 %. Ďalšie znižovanie sadziieb už do konca roka neočakávame. ECB zároveň vo štvrtok pristúpila k rozšíreniu koridoru sadziieb automatických operácií na 200 bázických bodov okolo úrokovej sadzby hlavnej refinančnej operácie. Úroková sadzba pre jednodňové refinančné operácie bola stanovená na úrovni 3,00 %, pre jednodňové sterilizačné operácie na úrovni 1,00 %.

V 4. týždni zasadne aj Maďarská národná banka [MNB]. Tá naposledy tesne pred Vianocami znížila svoju hlavnú sadzbu o 50 bázických bodov na úroveň 10,00 %. Predpokladáme, že v podobnom trende bude pokračovať MNB aj na najbližšom zasadnutí, keď očakávame zníženie sadzby o ďalších – 0,50 % na úroveň 9,50 %. Maďarská ekonomika podobne ako iné európske upadá do recesie a tak ochabujúci domáci dopyt by mal spomaliť infláciu.

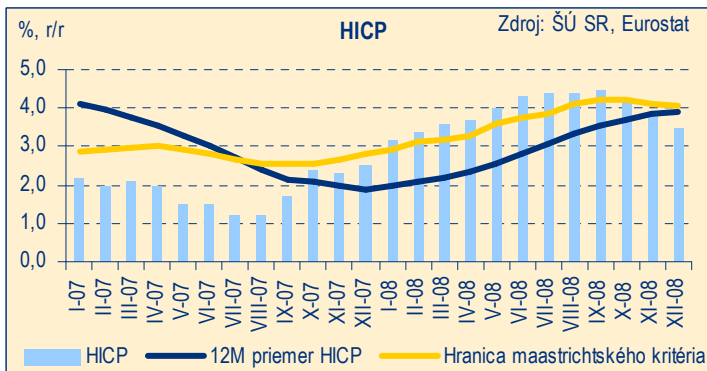

Rast cien v decembri na medziročnej báze výraznejšie spomalil

Rast cien v poslednom mesiaci minulého roka [v decembri 2008] na medziročnej báze výraznejšie spomalil. Inflácia meraná indexom spotrebiteľských cien CPI dosiahla úroveň 4,4 %, inflácia meraná harmonizovaným indexom spotrebiteľských cien HICP 3,5 %. V porovnaní s novembrom 2008 [teda medzimesačne] prišlo v prípade oboch inflácií k poklesu [v prípade CPI o – 0,2 %, v prípade HICP o – 0,1 %]. Pod spomaľujúci respektíve klesajúci trend vývoja cien sa v decembri podpísali predovšetkým nižšie ceny pohonných látok a potravín. Globálna kríza vo svete prináša so sebou pokles cien komodít [a to najmä ropy] na svetových trhoch. Tie tlačia na zlacňovanie palív či potravín aj na Slovensku. Naopak najrýchlejší rast zaznamenali podobne ako aj v novembri ceny tabakových výrobkov. Tie sa totiž počas posledných mesiacov minulého roka predávali už prevažne

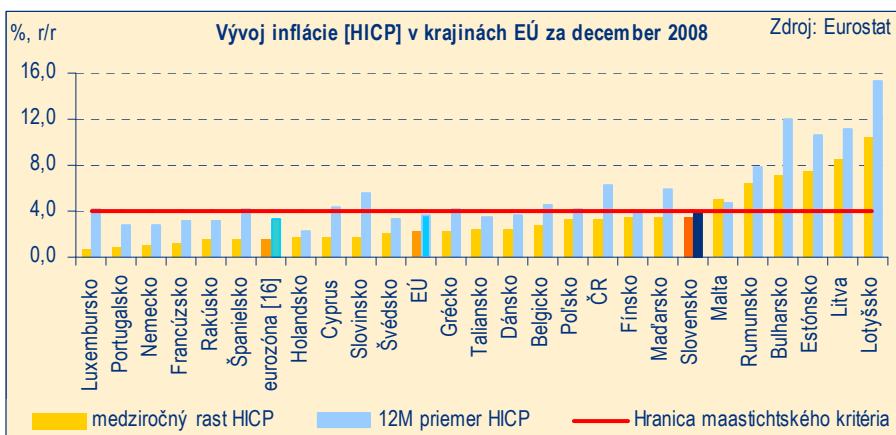

s vyššou spotrebnou daňou, nakoľko obchodníkom postupne začali dochádzať lacnejšie zásoby z konca predminulého roka. HICP infláciu je zaujímavé sledovať aj z toho pohľadu, že jej čísla sú dôležité pri plnení jedného zo štyroch maastrichtských kritérií, ktoré by Slovensko malo plniť v súvislosti s členstvom v eurozóne. Vtedy, teda v marci 2008 sa našej krajine podarilo

splniť toto kritérium s výraznejšou rezervou jedného percenta, keď sme dosiahli 12 – mesačný priemer HICP na úrovni 2,2 %. Hranica kritéria tvorená priemerom troch cenovo najstabilnejších krajín EÚ zvýšená o 1,5 % bola v tom čase na úrovni 3,2 %. V decembri Slovensko toto kritérium opäť splnilo, avšak už iba s rezervou pätnástich stotín percenta. 12 – mesačný priemer HICP bol v decembri evidovaný na úrovni 3,93 %. Kriteriaálna úroveň, ktorú v decembri tvorili Holandsko, Nemecko a Portugalsko, bola vykázaná na úrovni 4,07 %.

Štatistický úrad EÚ [Eurostat] minulý týždeň zverejnil čísla harmonizovanej inflácie aj za celú EÚ [s výnimkou Írska a Veľkej Británie]. Krajínami s najnižším medziročným

nárastom cien boli v decembri už spomínané Luxembursko [0,7 %], Portugalsko [0,8 %] a Nemecko [1,1 %]. Naopak najvýraznejšie zvyšovanie cien v porovnaní s decembrom 2007 zaznamenalo Lotyšsko s rastom cien na úrovni 10,4 %. Ceny v eurozóne [už so zarátaným Slovenskom] vzrástli o 1,6 %, v EÚ o 2,2 %.

Priemerná miera inflácie meraná indexom CPI dosiahla v roku 2008 úroveň 4,6 %, v prípade HICP 3,9 %. Očakávame, že v roku 2009 bude trend spomaľovania rastu cien na Slovensku pokračovať. Podpíše sa pod to báza z roku 2008, ďalej nízke ceny ropy a v neposlednom rade z krízy vyplývajúci pokles dopytu po niektorých tovaroch a službách. Tohtoročný priemer národnej miery inflácie očakávame na úrovni štyroch percent, priemer harmonizovanej inflácie na úrovni troch percent.

Výrazný pokles tržieb vykázali v novembri 2008 všetky naše priemyselné odvetvia

V minulotýždňovom Ekonomickom týždenníku sme spomínali ako sa dopad svetovej krízy odrazil na novembrových štatistikách priemyselnej produkcie a zahraničného obchodu [priemyselná výroba sa medziročne prepadla o – 7,1 %, slovenský export klesol o viac než – 15,0 % a import o viac než – 13,0 %]. Tento týždeň nám priniesol ďalšie negatívne správy v podobe rekordného poklesu tržieb v slovenskom priemysle, ktoré sa podľa Štatistického úradu SR [ŠÚ SR]

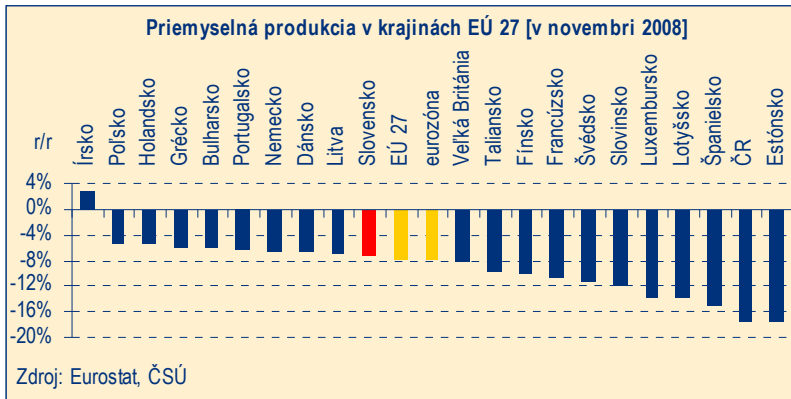
sa však priemysel so mzdou 24 814 SK nachádza až na treťom mieste, keďže najviac zarábajú ľudia pracujúci na poštách a v telekomunikáciách [31 812 Sk] a po nich nasledujú zamestnanci v nehnuteľnostiach, prenájme a obchode [26 838].

ŠÚ SR zrealizovali v našej krajine najnižšie tržby od jej vzniku. Ani jedno naše priemyselné odvetvie nevykázalo v novembri medziročný rast tržieb, pričom iba v dvoch odvetviach [elektrotechnický a drevársky priemysel] tržby klesli „len“ jednociferným tempom. Vo všetkých ostatných odvetviach sa tržby prepadli o viac než 10,0 %. Svetová kríza sa teda pomerne výrazne podpísala na tržbách slovenského priemyslu. Najvýraznejší pokles pritom zaznamenala výroba inde neklasifikovaná [o – 26,2 %], ďalej nasledovala výroba chemických výrobkov [o – 25,6 %] a na treťom mieste sa umiestnila výroba koksu, rafinovaných ropných produktov a jadrového paliva [o – 24,6 %]. Predpokladáme, že pod prepad tržieb týchto odvetví sa podpísali aj nižšie ceny ropy na svetových komoditných trhoch. Prepád tržieb sa nevyhol ani ťahúňom nášho priemyslu, v automobilovom priemysle a rovnako aj v strojárstve sa totiž tržby znížili o – 14,9 %. Výroba áut na Slovensku pritom do septembra 2008 vykazovala dvojciferné tempá rastu, ktoré sa v októbri a novembri premenili na dvojciferné tempá poklesu. Dôvodom je klesajúci dopyt po automobiloch v celej Európe, v dôsledku čoho sa znižuje export a tržby našich automobiliek. Tie v nadväznosti na to pristupujú k obmedzovaniu výroby resp. k prehodnocovaniu svojich tohtoročných plánov výroby smerom nadol [žilinská Kia znížila začiatkom januára plánovaný objem výroby áut pre tento rok na 170 tis. kusov]. Rovnako ako automobilový, tak aj strojársky a elektrotechnický priemysel pocítili tvrdý dopad globálnej krízy v podobe najväčšieho tohtoročného zníženia svojich tržieb. Elektrotechnický priemysel sa však ešte v týchto krízových časoch ako – tak drží, keďže jeho 6,7 % – ný pokles tržieb bol najnižší spomedzi všetkých priemyselných odvetví.

Ako vidíme z uvedeného grafu, najväčší objem tržieb bol zrealizovaný v priemysle, za ním nasledoval veľkoobchod a maloobchod. Rovnako zastáva priemysel prvé miesto aj v počte zamestnancov [584 331], s veľkým odstupom potom nasleduje stavbníctvo [186 812] a maloobchod [159 133]. V rámci porovnania priemernej mesačnej mzdy zamestnancov

Menej sa vyrába v celej Európskej únii

Minulý týždeň sme sa v našom reporte venovali číslam priemyselnej produkcie na Slovensku, ktoré zverejnil ŠÚ SR. Podľa nich priemyselná produkcia v novembri 2008 na medziročnej báze klesla o viac ako sedem percent. Nakoľko ide o veľmi zaujímavý a na dopady krízy poukazujúci ukazovateľ, rozhodli sme sa mu venovať pozornosť aj tento týždeň. Dňa 14. januára 2009 Eurostat zverejnil výsledky priemyselnej produkcie za november 2008 v prípade [takmer] všetkých krajín EÚ. Výroba v priemysle poklesla ako v 15 – člennej eurozóne [v novembri 2008 ešte bez Slovenska] tak aj v celej európskej „27“ zhodne o – 7,7 %. Najmarkantnejší pokles v porovnaní s novembrom 2007 bol podľa Eurostatu zaznamenaný v prípade Estónska [o – 17,6 %], ďalej v prípade Španielska o – 15,1 %, Lotyšska o – 13,9 % a Luxemburska o

– 13,8 %. Viac ako 10 % – ný pokles bol zaznamenaný aj v prípade Slovinska, Švédska, Francúzska a Fínska. Medziročná priemyselná výroba vzrástla iba v prípade Írska a to o necelé tri percentá. Určitým prekvapením bol pre nás výsledok Česka [Eurostatom nezverejnený], v prípade ktorého prišlo podľa údajov Českého štatistického úradu [ČSÚ] k medziročnému poklesu až o – 17,4 %. Údaje za spomínané Česko, ale aj Belgicko, Cyprus, Maďarsko, Maltu, Rakúsko a Rumunsko Eurostat vo svojej správe neuviedol.

Plán vyrovnaného rozpočtu sa posúva v prípade SR na rok 2012

Slovensko vyrovnaný rozpočet v roku 2011 s najväčšou pravdepodobnosťou mať nebude. Vyplýva to z dokumentu „Program stability Slovenska na roky 2008 až 2011“, ktorý Ministerstvo financií SR predloží Bruselu namiesto doterajších konvergenčných správ. Dokument totiž uvádza, že v roku 2010 by Slovensko malo dosiahnuť deficit verejných financií na úrovni 1,6 % HDP a v roku 2011 na úrovni 0,8 % HDP. Vyrovnaný deficit by tak mal byť dosiahnutý v prípade Slovenska až v roku 2012. V porovnaní s poslednou aktualizáciou konvergenčného programu dochádza k posunu dosiahnutia strednodobého cieľa a teda aj k vyrovnanému rozpočtu o jeden rok neskôr.

Týmto úpravám predchádzalo prehĺbenie deficitu pre súčasný rok 2009 z pôvodne naplánovaných 1,7 % na 2,1 % HDP. Pod vplyvom krízy totiž prišlo k prehodnoteniu odhadu rastu slovenskej ekonomiky pre rok 2009 zo 6,5 % na 4,6 %. Spomalenie ekonomiky znamená nižšie príjmy do rozpočtu. Vzhľadom na fakt, že vláda sa nevzdala svojej ambície neškrtať na strane výdavkov, muselo prísť práve k spomínanému prehĺbeniu deficitu verejných financií pre rok 2009. Oddialenie vyrovnaného hospodárenia verejnej správy o jeden rok tak pre nás nebolo veľkým prekvapením.

Deficit verejných financií	2009	2010	2011	2012
Pôvodný plán	1,7 % HDP	0,8 % HDP	vyrovnaný rozpočet 0 % HDP	-
Najnovší plán	2,1 % HDP	1,6 % HDP	0,8 % HDP	vyrovnaný rozpočet 0 % HDP

Duálny obeh eura a koruny sa v piatok skončil, v obehu však stále zostáva zhruba 30 mld. slovenských korún

16 – dňový súbežný obeh eura a koruny sa definitívne skončil minulý piatok [16. januára 2009]. V nasledujúcich riadkoch Vám preto ponúkame prehľad postupného sťahovania slovenskej koruny z obehu. Podľa informácií Národnej banky Slovenska [NBS] bolo k 31. decembru 2008 v obehu viac ako 77 mld. Sk, čo predstavovalo približne 50 % z hodnoty obehu k 31. decembru 2007 [stav ku koncu roka 2007 na úrovni niečo cez 155 mld. Sk]. Na základe informácií NBS bolo počas prvých štrnástich dní nového roka z obehu stiahnutých ďalších takmer 41 mld. Sk. Celkový objem do tohto dátumu stiahnutej hotovosti tak predstavoval viac ako 76 % z hodnoty obehu k 31. decembru 2007. Objem hotovosti začal výrazne klesať už v priebehu decembra, nakoľko od 1. decembra do 31. decembra 2008 bol pokles obehu evidovaný o viac ako 50 mld. Sk.

Podrobnejšie údaje o vývoji hodnoty obehu od 31. decembra 2008 do 14. januára 2009		
Dátum	Hodnota slovenských korún v obehu	Hotovosť stiahnutá z obehu [v % z obehu k 31. decembru 2007]
31. december 2008	77 642 407 277 Sk	50 %
2. január 2009	72 452 577 284 Sk	53 %
3. január 2009	69 546 245 662 Sk	55 %
4. január 2009	66 452 416 817 Sk	57 %
5. január 2009	63 358 083 103 Sk	59 %
6. január 2009	60 238 140 921 Sk	61 %
7. január 2009	55 824 694 277 Sk	64 %
8. január 2009	51 638 755 947 Sk	67 %
9. január 2009	47 961 062 190 Sk	69 %
12. január 2009	43 033 842 901 Sk	72 %
13. január 2009	39 311 419 089 Sk	75 %
14. január 2009	36 704 013 129 Sk	76 %
Odhad 16. január 2009	cca 30 000 000 Sk	cca 81 %

Zdroj: NBS

bankách do 30. júna 2009, v NBS až do konca roka 2013. V prípade bankoviek bude výmena uskutočňovaná v komerčných bankách do konca roka 2009, v NBS bez obmedzenia.

Cez siete obchodov sa podľa Zväzu obchodu a cestovného ruchu SR [ZOCR] na Slovensku počas duálneho obehu stiahlo zhruba 60 % z celkového objemu stiahnutej hotovosti v slovenských korunách. Zvyšných cca 40 % slovenských korún sa podľa ZOCR podarilo stiahnuť prostredníctvom bánk či pracovísk pošty. ZOCR zároveň odhadol, že po ukončení súbežného obehu koruny a eura, by malo byť v obehu ešte asi 30 mld. Sk. Tie si budú môcť Slováci v prípade mincí zamieňať v komerčných

Kalendár udalostí 4. týždňa

Indikátor	Obdobie	Odhad PABK	Odhad trhu
Kľúčová sadzba Maďarskej národnej banky MNB [19. január 2009] v %	január 2009	9,50 [pokles o – 0,50]	9,50
Evidovaná nezamestnanosť, ÚPSVAR, v %	december 2008	–	–

Predikcie podľa PABK

Indikátor	4 Q 2008	1 Q 2009	2 Q 2009	2008	2009
HDP [%, r/r, stále ceny] ^{1) 3)}	4,5	3,6	3,4	7,0	4,1
CPI [%, r/r] ^{1) 4)}	4,8 *	3,8	3,9	4,4 *	4,2
HICP [%, r/r] ^{1) 4)}	3,8 *	2,7	2,8	3,5 *	3,5
PPI [%, r/r] ^{1) 4)}	6,7	4,9	4,3	6,0	4,2
Index reálnej mzdy [%, r/r] ^{1) 3)}	2,1	3,9	3,18	4,2	3,2
Bežný účet platobnej bilancie [saldo, v mil. EUR] ^{5) 6)}	– 767,8	– 265,6	– 1 560,1	– 3 850,5	– 3 153,4
Obchodná bilancia [saldo, v mil. EUR] ^{5) 6)}	– 564,4	– 99,6	– 166,0	– 829,8	– 829,8
EUR/USD ^{2) 4)}	1,40 *	1,35	1,35	1,40 *	1,40
Základná sadzba ECB ^{2) 4)}	2,50 *	2,00	1,50	2,50 *	1,50
1M EURIBOR [%, p. a.] ^{2) 4)}	2,53 *	2,30	2,00	2,53 *	2,00

1] priemer za kvartál

2] ku koncu kvartálu

3] priemer za rok

4] ku koncu roka

5] kumulatív za kvartál

6] kumulatív za rok

* skutočnosť